

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 130/2016-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. februára 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Romanom Cibulkom, Hlavná 13, Trnava, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 47 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 38 Cb 169/2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. januára 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 47 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 38 Cb 169/2010 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ 29. júna 2009 podal Okresnému súdu Trnava návrh na vydanie platobného rozkazu a na zaplatenie pohľadávky spočívajúcej v nevyplatenej mzde vo výške 364 € proti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „odporca“).

Okresný súd Trnava postúpil vec 26. januára 2010 okresnému súdu ako miestne príslušnému na prerokovanie a rozhodnutie veci.

Sťažovateľ následne uvádza takýto priebeh napadnutého konania:

«Dňa 29. 6. 2009 doručil sťažovateľ súdu návrh na vydanie platobného rozkazu. Z obsahu tohto návrhu, vrátane príloh k nemu pripojených, bolo možné vyvodiť, že sa ním domáha voči [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zaplatenia sumy 364,- € ako odmeny za prácu, ktorú preň v Nemecku vykonal

- dňa 28. 9. 2009 súd vydal uznesenie, ktorým vyzval sťažovateľa na odstránenie nedostatkov jeho podania, najmä na riadne označenie účastníkov konania, keď súdu nebolo jasné, či odporcom v konaní má byť spoločnosť [REDAKOVANÉ] alebo jej konateľ [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]...

- dňa 20. 10. 2009 sťažovateľ doručil v predmetnej veci Okresnému súdu Trnava podanie ..., ktorým reagoval na vyššie uvedené uznesenie súdu a v ktorom ako odporcu označil [REDAKOVANÉ] so sídlom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ako majiteľa spoločnosti [REDAKOVANÉ] so sídlom na tej istej adrese)

- dňa 26. 1. 2010 bol predmetný spis postúpený z dôvodu miestnej nepríslušnosti na Okresný súd Trenčín (v prípise... je však už odporca označený ako obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ])

- dňa 3. 8. 2010 doručil súd sťažovateľovi predvolanie na výsluch, v ktorom je odporca označený ako [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]

- dňa 20. 9. 2010 o 11.00 hod súd so sťažovateľom spísal zápisnicu o jeho výsluchu, kde sťažovateľ popísal skutočnosti, o ktoré svoj nárok vyplývajúci zo Zmluvy o dielo podpísanej [REDAKOVANÉ] označeným ako majiteľom spoločnosti [REDAKOVANÉ] so sídlom [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] opiera. V úvode tejto zápisnice sa však v

rozpore s ďalším jej obsahom konštatuje, že v predmetnej veci sťažovateľ opravuje označenie odporcu: [REDACTED]

- dňa 21. 9. 2010 súd vydal vo veci platobný rozkaz, ktorým zaviazal odporcu označeného ako [REDACTED] [REDACTED] so sídlom [REDACTED] zaplatiť sťažovateľovi žalovanú sumu a nahradiť trovy konania

- dňa 5. 10. 2010 podáva obchodná spoločnosť [REDACTED] [REDACTED] prostredníctvom svojho právneho zástupcu odpor proti platobnému rozkazu

- dňa 11. 11. 2010 súd vydal opravné uznesenie, ktorým „opravuje svoj platobný rozkaz zo dňa 21. 9. 2010 v časti označenia odporcu a to tak, že správne označenie odporcu znie: [REDACTED]“.

Uvedenú opravu súd zdôvodnil ust. § 164 OSP.

- dňa 28. 3. 2011 Krajský súd v Trenčíne na základe odvolania [REDACTED] – [REDACTED] zrušil opravné uznesenie súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie vytykajúc okresnému súdu, že vydaný a doručený platobný rozkaz nebolo možné napraviť opravným uznesením, keďže nešlo o tzv. zrejmú nesprávnosť v zmysle ust. § 164 OSP. V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd skonštatoval, že z obsahu spisu vrátane návrhu sťažovateľa, ako i príloh k nemu priložených je zrejmé, že odporcom mal byť podnikateľ – živnostník [REDACTED] keďže bol sťažovateľom označovaný identifikačným číslom, ktoré slúži na jednoznačnú identifikáciu právnickej osoby a podnikateľa a má evidenčný význam. Identifikačné číslo je tak presným a jednoznačným identifikátorom osoby, ktorej bolo pridelené.

- dňa 15. 02. 2012 súd vyzval sťažovateľa, aby súdu v lehote 10 dní písomne oznámil (s ohľadom na jeho písomné vyjadrenie zo dňa 6. 11. 2010), či navrhuje aby z konania vystúpil žalovaný [REDACTED] a do konania namiesto neho vstúpil živnostník [REDACTED]. Súčasne bol sťažovateľ vyzvaný, aby sa v lehote 10 dní vyjadril k priloženému odporu žalovaného zo dňa 4. 10. 2010

- dňa 29. 2. 2012 sťažovateľ súdu oznámil, že žiada, aby súd vo veci konal so živnostníkom [REDACTED] a nie so spoločnosťou [REDACTED]

- dňa 31. 5. 2012 súd vydal uznesenie, ktorým nepripustil zámenu účastníkov

- dňa 22. 2. 2013 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol vynesený rozsudok, ktorým okresný súd zaviazal žalovaného – živnostníka [REDAKOVANÉ] obchodné meno [REDAKOVANÉ], aby sťažovateľovi zaplatil čiastku 364,- € a nahradil trovy konania

- dňa 22. 3. 2013 súd vydal uznesenie, ktorým žalovaného – [REDAKOVANÉ] – [REDAKOVANÉ] zaviazal zaplatiť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] náhradu trov konania k rukám ich právneho zástupcu, uvedenej obchodnej spoločnosti bol vrátený súdny poplatok za odpor a bolo zrušené uznesenie OS Trenčín zo dňa 27. 2. 2012

- dňa 9. 4. 2013 podal [REDAKOVANÉ] proti rozsudku okresného súdu odvolanie, v dôsledku čoho nie je ku dnešnému dňu predmetná vec právoplatne skončená.»

Sťažovateľ namieta, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa sťažovateľa „predmetná vec je ako skutkovo tak i právne veľmi jednoduchá a je ju možno... zaradiť k najbežnejšej agende všeobecných súdov. Nárok sťažovateľa vyplýva z dokladov nachádzajúcich sa v spise, najmä zo Zmluvy o dielo a priložených faktúr.“.

Následne sťažovateľ pripúšťa, že prietahy v konaní mohli vzniknúť aj jeho zavinením, „a to tým, že jednak svoj návrh... adresoval miestne nepríslušnému súdu, ktorý následne spis postúpil Okresnému súdu Trenčín, ako i tým, že ako laik a osoba nezastúpená právnikom spôsobil súdu svojimi podaniami určité problémy týkajúce sa presnejšej identifikácie odporcu – ako pasívne legitimovanej osoby.

Bol to však predovšetkým Okresný súd Trenčín, ktorý svojou nesústreďenosťou a nedostatočne kvalifikovaným postupom prispel podstatnou mierou k zmätočnosti celého doterajšieho súdneho konania, v dôsledku čoho nie je táto právne i skutkovo jednoduchá vec právoplatne rozhodnutá ani po uplynutí štyri a pol roka od podania návrhu.“.

Sťažovateľ na jednej strane namieta, že okresný súd mal voči nemu poučovaciu povinnosť podľa § 5 Občianskeho súdneho poriadku, na druhej strane však pripúšťa, že poučovacia povinnosť súdu sa nevzťahuje na hmotné práva, t. j. na poučenie o tom, koho má v návrhu označiť ako odporcu. Podľa sťažovateľa odporcu od začiatku vymedzil identifikačným číslom organizácie (IČO), ktoré umožňovalo jednoznačne identifikovať odporcu. K návrhu tiež priložil aj faktúru, v ktorej bol odporca tiež identifikovaný. Sťažovateľ v tejto súvislosti ďalej uvádza:

„Nesústredenosť a nekvalifikovanosť postupu Okresného súdu Trenčín v predmetnej veci je zrejmá z jeho úkonov, kde raz označuje odporcu ako [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]..., druhýkrát ako [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]..., neskôr potom ako [REDAKOVANÉ]. a konečne ako [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (Nemalo by byť pre okresný súd problémom zistiť, že [REDAKOVANÉ], ktorým sťažovateľ od počiatku odporcu identifikoval spolu so sídlom podnikateľa a ktoré je uvedené i na faktúrach, sťažovateľ svoj nárok vyvodzuje, nemá žiadna obchodná spoločnosť, ale už spomínaný živnostník [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]). Nesústredenosť a nekvalifikovanosť, s akou súd postupoval v predmetnej veci, je zrejmá i z jeho výzvy adresovanej sťažovateľovi, v ktorej ho vyzýva k podaniu návrhu na zmenu účastníkov a k tomu, aby sa vyjadril k odporu, ktorý bol podaný vo veci takmer pred dvomi rokmi, ako i z toho, že napriek tomu, že svojim uznesením zo dňa 31. 05. 2012 nepripustil zmenu účastníkov, rozhodol svojim rozsudkom voči živnostníkovi, vo vzťahu ku ktorému nebola zámena pripustená.

Postup súdu v predmetnom konaní sa z vyššie uvedených dôvodov nedá označiť inak ako postup nesústredený, zmätočný a neefektívny, ktorým postupom fakticky Okresný súd Trenčín jednak odnímal sťažovateľovi jeho právo na spravodlivý proces a tým došlo k porušeniu Čl. 47 ods. 1 Ústavy SR a nesie i zodpovednosť za to, že spomínané konanie nie je ani po štyri a pol roku právoplatne skončené a vyznačuje sa zbytočnými prieťahmi.

Nakoľko spomínané konanie nie je stále právoplatne skončené a pre nápravu sťažovateľ nemá k dispozícii žiadny iný účinný prostriedok ochrany svojho práva, je podanie ústavnej sťažnosti jediným možným prostriedkom na dosiahnutie nápravy. Tým sú dané podmienky prípustnosti tejto sťažnosti.“

Na tomto základe sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„... Základné právo sťažovateľa... na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy..., právo na súdnu ochranu podľa čl. 47 ods. 1 Ústavy..., ako i jeho právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 38 Cb/169/2010 porušené bolo.

... Sťažovateľovi... sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 1 500,- €..., ktorú čiastku je mu povinný vyplatiť Okresný súd Trenčín a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

... Okresný súd Trenčín je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy jeho právneho zastúpenia v celkovej výške 340,9 € na účet právneho zástupcu sťažovateľa... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodňuje sťažovateľ takto:

„V predmetnom konaní sa sťažovateľ domáhal svojho práva na vyplatenie odmeny za svoju vlastnú prácu... zmätočným postupom súdu mu už bola spôsobená oveľa vyššia majetková a zároveň i nemajetková škoda, akou je samotná hodnota sporu. Zo stále pretrvávajúceho stresu navyše už dlhodobo trpí zdravotnými (najmä žalúdočnými) problémami.

Sťažovateľom požadovaná suma finančného zadosťučinenia je podľa nášho názoru primeraným vyjadrením odškodnenia za dlhodobý stav právnej neistoty v ktorom sa nachádza a zároveň i za narušenia jeho dôvery v štátne inštitúcie...“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti (návrhu) ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci (v tomto prípade okresného súdu v občianskoprávnom konaní) nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom alebo rozhodnutím tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). Podľa svojej ustálenej judikatúry (m. m. II. ÚS 32/00, III. ÚS 116/01, I. ÚS 116/02, IV. ÚS 61/03, III. ÚS 109/03, IV. ÚS 168/04) poskytuje ústavný súd ochranu základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, keď v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva označeným orgánom verejnej moci (v tomto prípade všeobecným súdom) ešte môže trvať. Ak preto pri predbežnom prerokovaní

sťažnosti ústavný súd zistí, že k porušovaniu označeného základného práva už nemôže dochádzať, sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o návrhu sťažovateľa smerujúcom proti postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 38 Cb 169/2010, ktorým boli podľa neho spôsobené zbytočné prietahy, čím malo dôjsť aj k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v napadnutom konaní.

Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08).

Ústavný súd zistil, že v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu sa vec z dôvodu podaného odvolania proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 38 Cb 169/2010 z 22. februára 2013 nachádzala na Krajskom súde v Trenčíne (od 2. júla 2013), ktorý o ňom rozhodol rozsudkom z 29. januára 2014 tak, že tento rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil (5. marca 2014) na ďalšie konanie. Okresný súd po vrátení veci rozhodol ďalším rozsudkom z 30. mája 2014, proti ktorému bolo tiež podané odvolanie. Vec bola 2. septembra 2014 predložená na rozhodnutie krajskému súdu, ktorý doteraz o odvolaní nerozhodol.

Keďže ústavný súd zistil, že v čase doručenia sťažnosti sťažovateľa ústavnému súdu sa vec nenachádzala na okresnom súde, čo v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, IV. ÚS 288/05) vylučuje, aby ústavný súd mohol vysloviť zbytočné prietahy v označenom konaní okresného súdu po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, odmietol sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd napokon dodáva, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľka v tejto veci za predpokladu, že by v ďalšom priebehu napadnutého konania dochádzalo k zbytočným priet'ahom, predložila ústavnému súdu novú sťažnosť.

Ústavný súd *nad rámec svojho rozhodnutia* pre informáciu sťažovateľa *uvádza*, že podľa judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04) účinným právnym prostriedkom nápravy namietaného porušenia základného práva na prerokovanie jeho veci bez zbytočných priet'ahov je podanie sťažnosti predsedovi okresného súdu podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), využitie ktorej však sťažovateľ nepreukázal. Vo svojej judikatúre tiež *uvádza* (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na priet'ahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil doterajší protiprávny stav zapríčinený neprerokovaním veci bez zbytočných priet'ahov. Až vyčerpaním tejto možnosti je splnená podmienka prípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde za predpokladu, že nie sú dané okolnosti hodné osobitného zreteľa podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré sťažovateľ taktiež nepreukázal. Tieto skutočnosti zakladajú dôvod na odmietnutie sťažnosti z dôvodu jej neprípustnosti.

Sťažovateľ tiež namieta porušenie práva „*na spravodlivý proces*“, v dôsledku ktorého malo dôjsť k porušeniu základného práva podľa čl. 47 ods. 1 ústavy. Sťažovateľ, zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, konzistentne v odôvodnení sťažnosti a v jej petite namieta porušenie základného práva podľa čl. 47 ods. 1 ústavy. Vychádzajúc z tejto skutočnosti, ústavný súd dospel k záveru, že neexistuje vecná súvislosť medzi obsahom čl. 47 ods. 1 ústavy a postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd preto sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd sa už ďalšími návrhmi sťažovateľa v nej uplatnenými nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. februára 2016